

UiO • **Institutt for privatrett**
Det juridiske fakultet

Juridiske rammer for deling av forskningsdata

Professor Inger B. Ørstavik

«Hvem eier dataene?»

- Ingen «eier» informasjon/opplysninger
- Rettigheter til samlinger av data
- Beskytte datasubjekt (personvern)
- Beskytte andre interesser
(forretningshemmeligheter)

Databasevern, åndsverkloven § 24

- «database»:
 - en **samling** selvstendige verk, **data** eller annet materiale **ordnet på en systematisk og metodisk måte** som det er **individuell adgang** til ved **elektroniske eller andre midler**
- Vilkåret for vern
 - innsamling, kontroll eller presentasjon = **«vesentlig investering»**
- Hvem er rettighetshaver?
 - Den som gjør investeringen - institusjonen

Hva innebærer databaseretten?

- **enerett** til å råde over **hele eller vesentlige deler** av databasens innhold ved **uttrekk fra eller gjenbruk** av databasen
- **gjentatt og systematisk** uttrekk eller gjenbruk av **uvesentlige deler** av databasen, dersom dette ... skader den normale bruken av databasen eller urimelig tilsidesetter fremstillerens legitime interesser
- «eier» ikke dataene
- Vernetid 15 år
- Kreditering/navngivelse?

Hva er opphavsrett?

- Åvl. § 2: «Den som skaper et åndsverk, har opphavsrett til verket»
- «Åndsverk» = «litterære eller kunstneriske verk av enhver art»
- **Krav om individuell, skapende innsats**
 - **I innsamlingen av data**
- Oppstår hos fysiske personer
- Varer i 70 år etter utløpet av opphaverens dødsår

Opphaverens enerett

- Hva omfatter eneretten?
 - Datasamlingen/databasen
 - Idéer og faktiske opplysninger er ikke vernet
- Eneretten (åvl. § 3)
 - Fremstille eksemplar (kopiere)
 - Gjøre tilgjengelig for allmennheten (legge ut på nett)
- Ideelle rettigheter (åvl. § 5)
 - Rett til å bli navngitt
 - Respektrett

Data utenfor åndsverkloven

- Juridisk grunnlag for å «eie» (dvs ha en eksklusiv rett til dataene)?
- Forsker eller institusjon?
- Offentlighetsloven

Forsker - institusjon

- Akademisk ansatte beholder opphavsretten
 - Ikke nødvendig eller rimelig å overdra opphavsretten for at arbeidsavtalen skal nå sitt formål
- Databaserettigheter normalt hos institusjonen
- Akademisk frihet, UHL § 1-5(5)
 - Forskeren bestemmer når og hvordan publiserer
 - Åpenhet og publisering et krav på institusjonen, UHL § 1-5(6)

(Gjen)bruk av åpne forskningsdata: forskningsetikk

7. Redelighet

Forskeren har et ansvar for egen forsknings troverdighet. Fabrikkering, forfalskning, plagiering og liknende alvorlige brudd på god vitenskapelig praksis er ikke forenlig med slik troverdighet.

8. God henvisningsskikk

Forskere skal følge god henvisningsskikk som sikrer krav til etterprøvbarhet og gir grunnlag for videre forskning.

(Gjen)bruk av åpne forskningsdata: Lisenser

- Creative commons lisensene
- Forholdet til datasubjektene
- Databaser som inneholder åndsverk
- CC 0
- CC BY

Andre rettsregler om data

- Personvernloven
- Sikkerhetsloven
- Forretningshemmelighetsloven
- Lovbestemt taushetsplikt
- Opphavsrett til innhold
- Samtykkebegrensninger

Takk!

i.b.orstavik@jus.uio.no